

Sygn. akt I ACa 1145/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Bożena Wiklak

Sędziowie: SA Alicja Myszkowska

SA Dorota Ochalska - Gola

Protokolant: st. sekr. sąd Anna Krzesłowska

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2019 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa R. K. i M. K.

przeciwko Skarbowi Państwa - (...) Zarządowi (...) w B.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 25 czerwca 2018 r. sygn. akt II C 266/14

1. oddala apelację;

2. zasądza od Skarbu Państwa- (...) Zarządu (...) w B. na rzecz R. K. i M. K. solidarnie kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 1145/18

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 25 czerwca 2018 roku Sąd Okręgowy w Łodzi:

1. zasądził od Skarbu Państwa – (...) Zarządu (...) w B. solidarnie na rzecz R. K. i M. K. kwotę 34.966,45 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie naliczanych od 14 marca 2012 roku do dnia zapłaty wraz z kwotą 2376 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

2. oddalił powództwo w pozostałej części;

3. zasądził solidarnie od R. K. i M. K. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 4824 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

4. nakazał pobrać od Skarbu Państwa – (...) Zarządu (...) w B. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 2.477,25 zł tytułem nieuiszczonych kosztów od uwzględnionej części powództwa;

5. nie obciążył R. K. i M. K. nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

Wyrok ten został wydany na podstawie ustaleń, które sąd apelacyjny podzielił i przyjął za własne. W ich świetle sąd okręgowy uznał powództwo za częściowo zasadne. Wskazał, że podstawę żądania przez powodów odszkodowania stanowi art. 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1396, dalej: „u.p.o.ś.”). Powodowie wywodzili swoje roszczenia z położenia należącej do nich nieruchomości w granicach obszaru ograniczonego użytkowania (podobszar A) na terenie gminy B. utworzonego na mocy uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...) z 9 lutego 2010 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania lotniska wojskowego Ł. (Dz. U. Woj. (...) Nr (...)z 7 czerwca 2010 r.), która weszła w życie z dniem 13 kwietnia 2010 roku. Sąd pierwszej instancji, mając na uwadze wynik postępowania dowodowego, a w szczególności wnioski wypływające z opinii powołanych w sprawie biegłych sądowych, uznał roszczenie powodów o odszkodowanie za częściowo uzasadnione – do łącznej kwoty 34.966,45 zł, w tym 12.627,45 zł z tytułu kosztów rewitalizacji akustycznej, reszta z tytułu utraty wartości nieruchomości. Wydając opinie pisemne uzupełniające, biegli, zgodnie z zakreśloną przez sąd tezę, oparli się na uaktualnionych w stosunku do 2010 roku danych o faktycznym poziomie hałasu generowanego przez lotnisko wojskowe, ustalonych w przeglądzie ekologicznym z 20 stycznia 2016 roku. Sąd okręgowy uznał, że ocena w zakresie rewitalizacji akustycznej powinna być czyniona na podstawie aktualnych danych. Uchwała o utworzeniu obszaru ograniczonego użytkowania z roku 2010 została bowiem oparta na przeglądzie ekologicznym z listopada 2005 roku, ocenie oddziaływania lotniska na środowisko z września 2006 roku, pomiarach poziomu hałasu z czerwca 2007 roku i punktowych pomiarach oraz obliczeniach według prognozy na rok 2010, przy ówczesnym założeniu, że standardy ochrony środowiska mogą nie być dotrzymane tylko w porze nocnej. Tymczasem, po wejściu w życie uchwały, z której strona powodowa wywodzi roszczenie o rewitalizację akustyczną, poziom hałasu na przedmiotowym obszarze uległ nasileniu na tyle, że skutkowało to wszczęciem, w czasie trwania niniejszego procesu, procedury zmierzającej do modyfikacji granic obszaru ograniczonego użytkowania i wprowadzenia ochrony zarówno dla pory nocnej jak i dziennej według zaktualizowanych izolinii poziomu hałasu, przekraczającego normy tak w dzień, jak i w nocy. Sąd okręgowy podzielił przyjęte przez biegłego do spraw budownictwa założenie, że właściciel nieruchomości, kupując okna we własnym zakresie, zapłaci stosowny podatek VAT, a także poniesie koszt transportu i utylizacji. Inwestor może zakupić okna nie u producenta, a u usługodawcy wykonującego wymianę, równie jednak dobrze właściciel budynku sam może wykonać prace (o wyliczonej w opinii wartości) polegające na wstawieniu zakupionych przez siebie okien, lub kupić okna i zlecić ich obstalunek. Podatek Vat jest cenotwórczy i przerzucalny, a ekonomicznie obciąża zawsze nabywcę konsumującego dobro lub usługę. Nadto przy zakupie okien podatek w wysokości 23% uiszcza nie tylko konsument, ale także nabywający je podmiot prowadzący działalność polegającą na świadczeniu usług budowlanych i remontowych. O odsetkach za opóźnienie od zasądzonej kwoty orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Sąd Okręgowy wskazał, że w myśl art. 455 k.c. regułą jest, że dłużnik pozostaje w zwłoce z zapłatą świadczenia bezterminowego (a takim jest odszkodowanie) od momentu wezwania go przez poszkodowanego do spełnienia świadczenia. Od tego momentu wierzyciel ma prawo żądać odsetek ustawowych za opóźnienie na zasadzie art. 481 § 1 k.c. Zasada ta dotyczyć może także odszkodowań należnych na podstawie art. 129 ust. 2 i art. 136 ust. 3 u.p.o.ś. Choć konkretna wysokość odszkodowania jest ustalana w momencie orzekania (art. 363 § 2 k.c.), to powstanie szkody w majątku powodów należy wiązać z datą 13 kwietnia 2010 r., kiedy to weszła w życie uchwała Nr (...)z 9 lutego 2010 r. ustanawiająca obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska Ł.. Powodowie żądali zasądzenia odsetek od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty. Odpis pozwu został doręczony pozwanemu 28 lutego 2012 roku (k. 16). Od tego momentu strona pozwana wiedziała już, że powodowie wystąpili z żądaniem w określonej w pozwie kwocie. Sąd pierwszej instancji wziął pod uwagę potrzebę zweryfikowania zasadności żądania przez stronę pozwaną chociażby poprzez ustalenie na podstawie księgi wieczystej oraz ewidencji gruntów i budynków, czy istotnie posiada legitymację w odniesieniu do zgłoszonych roszczeń. Dlatego do daty doręczenia odpisu pozwu doliczono 14 dni, a odsetki zasądzone od dnia następnego po ich upływie (rok 2012 był przestępny). Odnosząc się do argumentu strony pozwanej o podwójnej niejako kompensacji szkody poprzez ustalenie odszkodowania według cen aktualnych z daty orzekania i płatności odsetek od daty wezwania, sąd pierwszej instancji wskazał, że oba te mechanizmy przewidziane zostały wprost w powołanych już wyżej przepisach kodeksu cywilnego (363 § 2, 481 § 1 i 455 k.c.). Odsetki nie mają dziś dużego znaczenia kompensacyjnego jako równoważące skutki

inflacji, są natomiast zawsze wynagrodzeniem za korzystanie z kapitału. Czas trwania procesu nie zależał od stron; nic jednak nie stało na przeszkodzie, by przez tak długi czas strona pozwana zaspokoiła właścicieli nieruchomości położonych w o.o.u., choćby kwotami przez siebie oszacowanymi, zwłaszcza, że roszczenie strony powódki wynika wprost z ustawy, a strona pozwana dysponuje możliwościami organizacyjnymi do oszacowania szkód związanych z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania. Kwoty ustalone na podstawie przeglądu ekologicznego z roku 2016 nawiązują do faktycznego poziomu hałasu, który strona pozwana także mogła wziąć pod uwagę na każdym etapie postępowania, zwłaszcza, że ma świadomość powszechności tego samego rodzaju roszczeń innych właścicieli nieruchomości położonych w o.o.u. lotniska Ł. oraz innych lotnisk w Polsce. Zasądzenie odsetek od daty wyrokowania byłoby w tej sytuacji nieuprawnionym uprzywilejowaniem dłużnika. O kosztach procesu sąd pierwszej instancji orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., wskazując że powód wygrał sprawę w 33%, gdyż z żądanej przez niego kwoty 105.000 zł uwzględniono roszczenie do kwoty 34.966,45 zł.

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona pozwana, zaskarżając orzeczenie w zakresie punktów 1 i 4 oraz 3 – w zakresie zaniżonych kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej RP. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

I. naruszenie przepisów postępowania, tj.

1/ art. 233 §1 k.p.c. w zw. z art. 228 §2 k.p.c. w zw. z art. 316 §1 k.p.c. oraz art. 328 §2 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w szczególności w odniesieniu do uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania lotniska wojskowego Ł. z dnia 9 lutego 2010 r. i przyjęcie, że uchwała ta dalszym ciągu obowiązuje, w sytuacji gdy ww. uchwała na dzień wyrokowania nie obowiązywała, ponieważ utraciła moc na podstawie §11 uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...) z dnia 25 października 2016 r., która to okoliczność znana była sądowi z urzędu, co skutkowało błędem w ustaleniach faktycznych polegającym na przyjęciu, że faktyczna podstawa roszczenia powoda w dalszym ciągu obowiązuje,

2/ art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i pominięcie oceny ustalonej wysokości nakładów akustycznych na 2014 roku (przed zmianą o.o.u.) w kwocie 2915,90 zł;

3/ art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 i 227 k.p.c. poprzez przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych i opinii uzupełniającej na okoliczności niezwiązane z roszczeniami powodów, a zatem przeprowadzeniem dowodów na okoliczności nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy, co skutkowało błędną oceną materiału dowodowego sprawy;

4/ art.100 k.p.c.;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1/ art. 129 ust. 2 oraz 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska w zw. z art. 415 k.c. poprzez nieprawidłowe przyjęcie, że strona powodowa jest uprawniona do żądania odszkodowania za utratę wartości nieruchomości oraz zwrotu kosztów nakładów niezbędnych do zapewnienia w istniejących budynkach odpowiedniego klimatu akustycznego w oparciu o uchwałę Sejmiku Województwa (...) z dnia 9 lutego 2010 r. nr (...), która utraciła moc,

2/ art. 362 k.c. w zw. z art. 354 k.c., art. 361 § 1 k.c. oraz art. 41 i nast. ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług;

3/ art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 363 § 2 k.c. i art. 129 ust. 2 ustawy – Prawo ochrony środowiska,

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części oraz rozliczenie kosztów procesu zgodnie z ostatecznym wynikiem sprawy, w tym zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania za I instancję. Ponadto wniósł o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Powodowie w odpowiedzi na apelację wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Chybione są zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Zarzucenie naruszenia tego przepisu wymaga wskazania konkretnego dowodu przeprowadzonego w sprawie, którego zarzut ten dotyczy i podania, w czym skarżący upatruje wadliwej jego oceny w świetle zasad określonych w art. 233 § 1 k.p.c. Skarżący winien wykazać, że oceniając określone dowody sąd pierwszej instancji uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego - jeżeli bowiem z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena ta nie narusza reguły swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby na podstawie tego materiału dowodowego dawały się wysunąć wnioski odmienne (por. np wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/2000).

Wbrew tym zarzutom sąd okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia, których dokonał po uprzedniej wszechstronnej analizie zebranego w sprawie materiału dowodowego. Nie uszło uwagi sądu pierwszej instancji, że uchwała Sejmiku Województwa (...) nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania lotniska wojskowego Ł. z dnia 9 lutego 2010 r. utraciła moc i że zastąpiła ją uchwała Sejmiku Województwa (...) nr (...) z 25 października 2016 roku. Sąd pierwszej instancji dał temu wyraz na stronie 11 uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

Skarżący podnosi, że w świetle twierdzeń faktycznych pozwu, które odwoływały się do uchwały z 9 lutego 2010 r. i które nie zostały zmienione w toku procesu, powództwo powinno zostać oddalone. Ze stanowiskiem tym nie można się zgodzić. Apelujący ma rację, wskazując, że sąd jest związany twierdzeniami faktycznymi, z których powód wywodzi swoje roszczenie. Nie jest jednak trafny zarzut, że sąd pierwszej instancji „zmienił” podstawę faktyczną powództwa. Wskazaną przez powodów podstawą faktyczną roszczenia są ograniczenia i niedogodności oraz wynikająca z nich szkoda, związane z funkcjonowaniem lotniska oraz wynikającym z tego tytułu ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, o którym stanowi art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska. Powodowie wywodzili swoje roszczenie z art. 129 ust. 2 i art. 136 tej ustawy, a nie z prawa miejscowego. Nie można jednak twierdzić, że fakt pojawienia się nowej uchwały Sejmiku Województwa (...) nie był objęty twierdzeniami powodów, przedstawianymi na uzasadnienie dochodzonego żądania (zob. pismo procesowe powodów k. 269 akt sprawy).

Uchwała Sejmiku Województwa (...) nr z dnia 9 lutego 2010 roku nr (...) ustanowiła obszar ograniczonego użytkowania na terenie, na którym znajduje się nieruchomość powodów. Nowa uchwała z 2016 r. stanowi kontynuację rozwiązań przyjętych w uchwale z 2010 r., a o jej podjęciu zdecydowały wyniki nowych pomiarów natężenia hałasu, odnoszące się przy tym nie tylko do pory nocnej. (...) Dyrektor Ochrony Środowiska w Ł. uzupełnił bowiem przegląd ekologiczny sporządzany w trybie ustawy Prawo ochrony środowiska. Uchwała Sejmiku Województwa (...) uchwały nr (...) z dnia 25 października 2016 r. rozszerzyła obszar ograniczonego użytkowania ustanowiony wcześniej uchwałą nr (...). Obszar ograniczonego użytkowania nadal istnieje, a nieruchomość powodów zgodnie z treścią obu uchwał została zakwalifikowana do podobszaru A obszaru ograniczonego użytkowania lotniska wojskowego w Ł..

Sąd pierwszej instancji słusznie uznał, że roszczenia właścicieli nieruchomości powstają w związku ze szkoda, którą ponieśli wskutek wszystkich ograniczeń, jakie dla nich powstały w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania, a nie tylko tych, które wynikają wprost z postanowień aktu prawa miejscowego. Sąd ten w sposób prawidłowy określił zatem podstawę faktyczną roszczenia powodów. Podstawą tą jest fakt ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości i szkoda, jaką poniósł właściciel nieruchomości w związku z oddziaływaniem na jego prawo własności na skutek braku możliwości dotrzymania standardów jakości środowiska.

Nie mógł też odnieść zamierzonego przez skarżącego skutku zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez pominięcie oceny ustalonej wysokości nakładów akustycznych na 2014 rok w kwocie 2.915,90 zł. Sąd

pierwszej instancji prawidłowo ocenił zgromadzony w sprawie materiał dowodowy i ustalił wysokość odszkodowania z tytułu rewitalizacji akustycznej w oparciu o aktualny poziom hałasu, uwzględniając ustalenia przeglądu ekologicznego z 20 stycznia 2016 roku, skutkującego przyjęciem uchwały nr (...)z 25 października 2016 roku. Wszystkie ustalenia sądu okręgowego znajdują oparcie w przeprowadzonych w sprawie dowodach, w szczególności dowodach z opinii biegłych. Skarżący nie wskazał, który konkretnie dowód został jego zdaniem wadliwie oceniony przez sąd pierwszej instancji i na czym ta wadliwa ocena miałyby polegać, co uniemożliwia bliższe ustosunkowanie się do tego zarzutu.

Podobnie nie precyzuje skarżący, które dowody, jego zdaniem, zostały przez sąd pierwszej instancji przeprowadzone na okoliczności nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy, ani też w jaki sposób miałyby to wywrzeć wpływ na treść rozstrzygnięcia. W ocenie sądu odwoławczego wszystkie dowody w sprawie przeprowadzone zostały na okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia o żądaniu powodów, którego podstawą faktyczną – jak już wskazano wyżej – były ograniczenia i niedogodności dla powodów związane z funkcjonowaniem lotniska, a nie fakt wydania danego aktu prawa miejscowego. Również i zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 i 227 k.p.c. jest zatem chybiony.

Odnosząc się do zarzutów obrazy prawa materialnego za nietrafny należało uznać zarzut naruszenia art. 129 ust. 2 oraz 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 2 ustawy z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska w zw. z art. 415 k.c., którego skarżący upatrywał w nieprawidłowym przyjęciu, że strona powodowa jest uprawniona do żądania odszkodowania za utratę wartości nieruchomości oraz kosztów nakładów niezbędnych do zapewnienia w istniejących budynkach odpowiedniego klimatu akustycznego w oparciu o uchwałę Sejmiku Województwa (...) z dnia 9 lutego 2010 r. nr (...), która utraciła moc.

Podstawą roszczenia powodów jest fakt ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości i szkoda, jaką ponieśli jako właściciele nieruchomości na skutek braku możliwości dotrzymania standardów jakości środowiska. Dla określenia wysokości kosztów, jakie winien ponieść właściciel m.in. w związku z rewitalizacją akustyczną nieruchomości, ale także szkody, jaką poniósł w związku z utratą wartości nieruchomości - konieczne było ustalenie, jaki jest realny poziom hałasu oraz zakres obszaru ograniczonego użytkowania. Nie można zatem zgodzić się z twierdzeniem apelacji, że „trudno zatem uznać za zgodne z przywołanymi przepisami ustawy zasądzenie roszczenia z tytułu wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania, skoro de facto i de iure ten obszar nie istnieje” (karta 4 apelacji). Sąd pierwszej instancji słusznie uznał, że roszczenia właścicieli nieruchomości powstają w związku ze szkodą, którą ponieśli wskutek wszystkich ograniczeń, jakie dla nich powstały w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania, a nie tylko tych, które wynikają wprost z postanowień aktu prawa miejscowego. W niniejszej sprawie miarodajne są zatem faktyczne ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości powodów, a nie sama treść uchwały. W toku przedmiotowej sprawy nowe pomiary i uaktualnione dane skutkowały podjęciem przez Sejmik Województwa (...) uchwały nr (...)z dnia 25 października 2016 roku, która rozszerzyła obszar ograniczonego użytkowania ustanowiony wcześniejszą uchwałą nr (...). Nieruchomość powodów, na mocy kolejnej uchwały, nadal jednak pozostaje w obszarze ograniczonego użytkowania w jego podobszarze A i w tym zakresie nowa uchwała nie zmieniła w żaden sposób sytuacji prawnej tej nieruchomości.

Należy podkreślić, że uchwała Sejmiku Województwa (...) nr (...)z dnia 25 października 2016 roku jedynie doprecyzowała i rozszerzyła obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego w Ł., który j został ustanowiony wcześniejszą uchwałą. Ponownego podkreślenia wymaga, że podstawą roszczeń strony powodowej są faktyczne ograniczenia, niedogodności i szkody związane z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, o którym stanowi art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. Sąd pierwszej instancji zatem prawidłowo zastosował przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska, słusznie uznając powództwo za usprawiedliwione co do zasady.

Prawidłowa jest także wysokość zasądzonej kwoty odszkodowania.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem warunkiem zasądzenia odszkodowania na podstawie przywołanych wyżej przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska nie jest wydatkowanie przez poszkodowanych jakichkolwiek kwot w celu przeprowadzenia rewitalizacji akustycznej. Pod pojęciem szkody, o której mowa w art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. należy rozumieć nie tylko koszty prac związanych z rewitalizacją akustyczną budynku, które zostały już poniesione, ale

także tych, które dopiero mają zostać wykonane. Obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej powstaje bowiem z chwilą wyrządzenia szkody i nie jest uzależniony od tego, czy poszkodowany dokonał naprawy rzeczy i czy w ogóle zamierza ją naprawić (zob. Sąd Apelacyjny w Łodzi w Ł. w sprawie sygn. akt I ACa 419/18).

Stanowisko to pozostaje w zgodzie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, który w najnowszej uchwale z 8 listopada 2019 r., sygn. III CZP 32/19 wskazał, że zasądzenie odszkodowania za szkodę określoną w art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1396 ze zm.) według cen z dnia jego ustalenia nie wyłącza przyznania odsetek za opóźnienie od dnia powstania stanu opóźnienia (publ. (...))

Nie zasługuje na aprobatę stanowisko strony pozwanej odnośnie do pojęcia odszkodowania w prawie cywilnym, zgodnie z którym badając pojęcie szkody należy brać pod uwagę najbardziej prawdopodobne lub racjonalne postępowanie konsumenta. Niewątpliwie, od sposobu, w jaki powodowie przeprowadziliby rewitalizację akustyczną, uzależniona jest wysokość odszkodowania, dla każdego bowiem z tych sposobów znalazłoby zastosowanie inna stawka lub stawki VAT. Skarżący w sposób nieuprawniony oczekuje, że powodowie w zakresie rewitalizacji akustycznej w odniesieniu do nabycia i montażu okien powinni nabyć okna u usługodawcy wykonującego wymianę, co skutkowałoby obłożeniem tej czynności jedną stawką podatku VAT w wysokości 8%. Należy wskazać, że możliwe są również inne sposoby naprawienia szkody, w tym zaproponowane przez biegłego, a ostatecznie przyjęte przez sąd okręgowy, które uzasadniają zastosowanie dwóch różnych stawek VAT (8 % i 23%). Podkreślić należy, że wybór sposobu naprawienia wyrządzonej szkody należy zawsze do poszkodowanego, co jest zgodne z treścią dyspozycji art. 363 § 1 k.c.

Wbrew zarzutom apelacji sąd okręgowy prawidłowo zastosował przepisy ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2018 r. poz. 2174), poprzez przyjęcie odrębnych stawek VAT: 23% do cen stolarki i 8% do kosztów montażu. Podstawa zastosowania określonych stawek VAT, jak i wysokość tych stawek były więc prawidłowe.

Niezasadne są także zarzuty kwestionujące przyjętą przez sąd okręgowy początkową datę biegu odsetek ustawowych za opóźnienie od zasądzzonego odszkodowania.

Dłużnik popada w opóźnienie, kiedy nie spełnia świadczenia go w terminie. Art. 455 k.c. wskazuje, że jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. W zakresie ustalania początkowej daty biegu odsetek ustawowych regułą jest, że dłużnik (odpowiedzialny za naprawienie szkody) pozostaje w opóźnieniu z zapłatą świadczenia bezterminowego, jakim jest odszkodowanie za wyrządzoną szkodę, na zasadach ogólnych, tj. od wezwania go przez poszkodowanego do spełnienia tego świadczenia (art. 455 k.c.). Od tego momentu wierzyciel ma zatem prawo żądać odsetek ustawowych za opóźnienie na podstawie art. 481 k.c. Dotyczy to także odszkodowań dochodzonych w oparciu o przepisy art. 129 ust. 2 oraz art. 136 ust. 3 u.p.o.ś. (tak słusznie m.in. w wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 6 lutego 2013 roku, sygn. akt. I ACa 103/13, Lex nr 1292712).

Zauważyć należy, że powodowie wniesli o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia doręczenia pozwu. Sąd okręgowy do tej daty doliczył 14 dni, zasądzając odsetki od następnego dnia po ich upływie. Strona pozwana twierdziła, że możliwość ustalenia wysokości szkody w tej dacie nie była możliwa i zależała od obrachunku dokonanego przez biegłego w toku sprawy, co uzasadnia naliczanie odsetek dopiero od daty wyrokowania, ewentualnie od daty doręczenia opinii biegłego. Z tym stanowiskiem nie można się zgodzić.

Strona pozwana, mimo że jest wyspecjalizowanym podmiotem reprezentującym Skarb Państwa, nie podjęła żadnych czynności w celu w ustalenia wysokości należnego powodowi odszkodowania. Pozwany nie wypłacił jakiegokolwiek części należności, czy też z zastrzeżeniem zwrotu, pomimo tego, że postępowanie sądowe w przedmiotowej sprawie toczyło się od 2012 roku. Żądanie na tym etapie postępowania zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od daty wyrokowania, wbrew oczywistej dyspozycji art. 455 k.c., prowadziło by więc do pokrzywdzenia powodów.

Wbrew zapatrywaniom skarżącego nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, że skoro przedmiotem postępowania było ustalenie odszkodowania według cen z daty wyrokowania, to zgodnie z ar. 316 § 1 k.p.c. należne odsetki winny biec od daty wyroku. Tego rodzaju pogląd byłby uprawniony w sytuacji, w której wystąpiłaby znacząca zmiana wartości

pieniądza, która powodowały, że ceny z daty wniesienia pozwu byłyby istotnie różne od cen z daty wyrokowania. Obecnie wartość pieniądza w czasie nie zmienia się jednak w znaczący sposób.

Zasądzone odszkodowanie oraz odsetki nie prowadzą do podwójnej kompensacji szkody poprzez ustalenie odszkodowania według cen aktualnych z daty orzekania i płatności odsetek od daty wezwania. Sąd apelacyjny w składzie rozpoznającym apelację podziela stanowisko sądu pierwszej instancji, że oba te mechanizmy przewidziane zostały wprost w powołanych już wyżej przepisach kodeksu cywilnego (art. 363 § 2, 481 § 1 i 455 k.c.). Podkreślić także należy, że odsetki jedynie w nieznaczej mierze kompensują obecnie wierzycielowi skutki inflacji, są natomiast zawsze wynagrodzeniem za korzystanie z kapitału.

Nietrafne są wreszcie zarzuty skierowane do rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Apelujący zarzuca, że sąd pierwszej instancji obciążył pozwanego kosztami procesu i przyznał koszty zastępstwa procesowego w nieodpowiednim, zaniżonym stosunku. Wbrew tym zarzutom sąd okręgowy prawidłowo ustalił, że powodowie wygrali niniejszą sprawę w 33%, co wynika z porównania wartości przedmiotu sporu z wysokością zasądzonej w wyroku kwoty. Sąd pierwszej instancji nie naruszył zatem art. 100 k.p.c. orzekając o kosztach postępowania przy uwzględnieniu, że powodowie wygrali sprawę w 33%, gdyż rozdzielił koszty postępowania w odpowiednim stosunku.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację strony pozwanej, jako bezzasadną, na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Na koszty te złożyły się koszty zastępstwa procesowego powodów ustalone w oparciu o § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz.1800 ze zm.).